

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

**A VADHÚSFOGYASZTÁST ÉS -VÁSÁRLÁST
BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA
MAGYARORSZÁGON**

Dr. Gyurcsó Adrienn

Témavezető: Prof. Dr. Ózsvári László

Társtémavezető: Dr. Kasza Gyula

ÁLLATORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM

Állatorvostudományi Doktori Iskola

Budapest, 2026

Témavezetők:

.....
Prof. Dr. Ózsvári László intézetvezető egyetemi tanár

Törvényszéki Állatorvostani és Gazdaságtudományi
Tanszék

Gazdaságtudományi és Biostatisztikai Intézet

Állatorvostudományi Egyetem

Témavezető

.....
Dr. Kasza Gyula tanszékvezető egyetemi docens

Alkalmazott Élelmiszertudományi Tanszék

Élelmiszerlánc-tudományi Intézet

Állatorvostudományi Egyetem

Társtémavezető

.....
Dr. Gyurcsó Adrienn

1. A doktori értekezés előzményei és célkitűzései

A vadhús az egészséges táplálkozásba könnyen beilleszthető, vitaminokban és nyomelemekben gazdag élelmiszer, amit az emberiség ősidők óta fogyaszt. Tekintettel arra, hogy a vadon élő állatok állatorvosi kezelésben nem részesülnek, húsup a gyakorlatban mentesnek tekinthető az állatgyógyászati készítmények maradékanyagaitól, beleértve az antibiotikumokat is.

Magyarországon az elmúlt ötven évben a vadállomány összetételének változása miatt átalakult a vadgazdálkodás. E téren a korábban jelentősebb apróvad háttérbe szorult, a nagyvad pedig jóval nagyobb arányban kerül terítékre. A nagyvad állomány jelentős növekedését azonban nem követte a közfogyasztásba kerülő vadhús mennyiségének emelkedése, annak ellenére, hogy a magyar vadhús kiváló minőségű, és az évente terítékre kerülő vad mennyisége is lehetővé tenné a nagyobb volumenű fogyasztást. Hazánkban a vadhús fogyasztása mindössze évi 0,4 kg/fő, ami nemzetközi összehasonlításban rendkívül kevés. Táplálkoástudományi és gazdasági szempontból is kívánatos lenne a vadhús részarányának további növelése a hazai élelmiszerláncban. A hatályos nemzeti

jogszabály lehetővé teszi meghatározott mennyiségű lőtt vad alaptermékként történő országon belüli kereskedelmét. Ennek ellenére a legnagyobb mennyiség a vadhúskereskedőkön keresztül szőrben/bőrben, illetve feldolgozott állapotban hagyja el az országot, majd az Európai Unió más tagországaiban válik késztermékké és ott is fogyasztják el.

Ahhoz, hogy egy termékcsoporthoz nagyobb arányban keltse fel a fogyasztók érdeklődését, ismerni kell a lakosság igényeit, illetve a termékre vonatkozó információkat. A fogyasztói felmérések során részletes elemzés készül a fogyasztói szokásokról, melyek ismeretében meghatározhatóak a gazdaságos előállítás feltételei. Az értekezést megelőzően egy évtizede volt hazánkban az utolsó átfogó vizsgálat a vadhúsfogyasztás mennyiségével, gyakoriságával és a vadhúsfajták preferenciájával kapcsolatban, így a hazai vadhúsfogyasztási és -vásárlási szokásokról szóló újabb adatok elősegíthetik a lakosság vadhúsfogyasztásának növelését célzó intézkedések előkészítését.

A kutatásom alapvető célkitűzése a vadhúsfogyasztási és -vásárlási szokások meghatározó tényezőinek vizsgálata

volt Magyarországon, különös tekintettel a demográfiai, gazdasági és földrajzi különbségekre.

Ennek keretében az alábbi kutatási kérdésekre kerestem a választ:

- Mennyi vadhúst fogyaszt a hazai lakosság?
- Mi az oka az alacsony szintű vadhúsfogyasztásnak?
- Ha fogyasztanak vadat, akkor miért döntenek a vadhús fogyasztása mellett?
- Melyek a legkedveltebb vadhúsok?
- Amennyiben fogyasztanak vadat, akkor mikor, hol és ki szerzi be, illetve fogyasztja azt?
- Hogyan hatnak a vadhúsfogyasztásra, illetve vásárlásra a demográfiai tényezők (nem, kor, lakhely, jövedelmi helyzet, iskolai végzettség)?
- Hogyan hat a vadhúsfogyasztásra, illetve vásárlásra a társ- és haszonállattartás, valamint az, hogy a természet védelme mennyire fontos a válaszadónak?

2. Az értekezés eredményeinek összefoglalása

A nagy elemszámú (n=1002) kérdőíves felmérést személyes megkérdezéssel folytattuk le 2020. augusztus 31. és 2020. október 31. között. Az adatfelvételt az ország különböző régióiban kérdezőbiztosok végezték. A minta nagysága alapján összehasonlítható a szakterület más releváns fogyasztói magatartást vizsgáló tanulmányaival. A kérdőív nyílt és zárt kérdéseket is tartalmazott. A zárt kérdések a legtöbb esetben 5 pontos Likert-skálát alkalmaztak. A vadhúsfogyasztáshoz kapcsolódó változók mellett részletes szocio-demográfiai adatokra vonatkozó kérdéseket is tartalmazott a kérdőív, kitérve az állattartási szokásokra és a természetvédelemre is.

Az adatfelvétel a 2020-as KSH adatok alapján a kor, a nemi és a földrajzi eloszlás tekintetében országosan reprezentatív volt.

2.1. A vadhúsfogyasztás gyakorisága és a vadfajok húsának kedveltsége

Vizsgálataink során a megkérdezett 1002 személy közül csak minden tizedik nem evett még vadhúst. A többiek válasza alapján az egy főre számított vadhúsfogyasztás átlagos mennyisége 2,6 kg/év volt. Ez a mennyiség az egy főre eső hazai húsfogyasztás (a kérdőíves felmérés

évében, 2021-ben 71,6 kg/fő/év; KSH, 2025) kevesebb mint 4%-ának felel meg.

A válaszadók 68,0%-a évente 1 kg-nál kevesebb vadhúst fogyasztott. A megadott vadhúsfélék közül 4 faj esetében a megkérdezettek több mint 50%-a nyilatkozott úgy, hogy már fogyasztotta. A megkérdezettek közel háromnegyede (74,3%) evett már gímszarvasból, több, mint fele vaddisznóból (69,0%), őzből (63,0%), és fácánból (57,7%) készült ételt.

A válaszok alapján a tél a fogyasztás csúc szezonja, a vadhúsfogyasztók 40,9%-a ekkor fogyaszt vadat, amelyet az ősz követ (31,1%), majd a nyár (17,0%) és a tavasz (11,1%).

2.2. A vadhúsfogyasztást befolyásoló tényezők

A válaszadók megítélése szerint a vadhús legnagyobb előnye az antibiotikum- és gyógyszermaradékanyag mentesség (Likert 4,1), amelyet az alacsony zsírtartalom, a kiváló fehérjeszint (Likert 4,0) és általában véve az „egészségesség” követ (Likert 3,9).

A kis mennyiségű vadhús fogyasztásának, illetve a vadhús elutasításának két fontosabb oka van: a magas ár (Likert 3,2) és a korlátozott elérhetőség (Likert 3,2). További jelentős ok, hogy nem kedveli a válaszadó a

vadhúst (Likert 2,8), érzelmi okok miatt utasítja el a fogyasztását (Likert 2,5), illetve a változó, nem kiszámítható, nem megfelelő minőség (Likert 2,2).

2.3. A szocio-demográfiai tényezők hatása a vadhús vásárlásra

A válaszadók körülbelül fele 51,4% (n=515) vásárol vagy szerez be vadhúst bizonyos időközönként, többségük friss hús, fagyasztott hús vagy feldolgozott húskészítmények (sonka, kolbász, szalámi) formájában teszi ezt. A férfiakhoz képest szignifikánsan ($p < 0,0001$) több nő (55,8%) számolt be arról, hogy nem szerez be vagy vásárol vadhúst.

A fővárosban élők szignifikánsan többen számoltak be arról, hogy nem vásárolnak vadhúst, mint a más városokban vagy a falvakban élők. Az utóbbiak nagyobb aránya vásárolt friss vadhúst. A friss vadhús vásárlásának gyakorisága közvetlen összefüggést mutatott a jövedelmi szinttel: a magasabb jövedelemmel rendelkezők több vadhúst vásároltak. Az egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezők közül többen (24,8%) vásároltak fagyasztott vadhúst, mint az alap/szakképzettséggel (19,6%) vagy középiskolai végzettséggel (16,9%) rendelkezők ($p < 0,05$).

Azok a válaszadók, akik a felmérés szerint naponta szereznek be élelmiszert (40,3%), szignifikánsan ($p < 0,05$) kisebb valószínűséggel szereztek be vadhúst, mint azok, akik ritkán (51,6%), hetente többször (50,7%) vagy havonta néhányszor (51,9%) vásároltak. Azok, akik naponta vásároltak élelmiszert, nagyobb arányban (2,1%) vásároltak vadhúst fagyasztott készételek formájában.

Azok a válaszadók, akik nem, vagy csak társállatot tartottak, szignifikánsan nagyobb ($p < 0,05$) arányban nem szereztek be vadhúst, mint azok, akik haszonállattal, vagy társ- és haszonállattal rendelkeztek.

2.4. A vadhús beszerzésének helye

Az összes válaszadó több, mint fele (51,4%-a) nyilatkozott úgy, hogy vásárol, illetve kap ajándékba vadhúst. Leggyakrabban ajándékba kapták a vadászoktól, vagy közvetlenül a vadászat során szerezték be, beleértve azokat is, akik maguk is vadászok voltak. Szignifikánsan ($p < 0,01$) több férfi kapott vadhúst közvetlenül a vadászoktól ($p < 0,0001$), vagy maga is vadász volt (25,2%). Számottevően több férfi vásárolt vadhúst húsboltban (21,4%), hipermarketekben (15,2%), vagy piacokon (14,8%), mint nő. Az életkor növekedésével, 60 éves kor felett szignifikánsan

kevesebb ($p < 0,0001$) válaszadó számolt be arról, hogy a vadhúst a vadászoktól szerezte be, vagy maga is vadászik (12,4%).

Az átlag feletti jövedelmű válaszadók szignifikánsan nagyobb ($p < 0,01$) valószínűséggel kaptak vadhúst vadászoktól, vagy maguk is vadászok voltak. Az átlagos jövedelműek szignifikánsan nagyobb ($p < 0,05$) valószínűséggel vásároltak vadhúst hentesüzletekben vagy hipermarketekben. A hiper- és szupermarketekben, valamint a diszkont üzletekben az egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezők szignifikánsan ($p < 0,05$) nagyobb valószínűséggel vásároltak vadhúst (14,2%), mint az alapküvé végzettséggel (5,4%) vagy középiskolai végzettséggel (10,9%) rendelkezők. A 15 év alatti gyermeket nevelő háztartások szintén szignifikánsan nagyobb valószínűséggel vásároltak vadhúst a piacokról vagy az interneten, mint a gyermektelenek ($p < 0,05$).

2.5. A vadhús árak megítélése

A válaszadók ($n=990$) 37,0%-a nem tudta meghatározni a vadhús árát, míg 63,0%-a ($n=624$) tudta azt. Az árat értékelők közel 80,0%-a drágának vagy nagyon drágának tartotta azt. A megkérdezettek közül a férfiakhoz képest szignifikánsan több nő szerint drága, vagy nagyon drága

a vadhús. A korcsoportok, a válaszadók lakóhelye, jövedelmi helyzete, az élelmiszervásárlásuk gyakorisága vagy az állattartási szokásaik közül egyik sem befolyásolta számottevően azt, hogy hogyan vélekednek a vadhús áráról.

2.6. A hazai eredet fontossága a vadhús vásárlásakor

A válaszadók (n=953) 36,6%-a nem tartotta fontosnak azt, hogy hazai eredetű-e a vadhús, de 63,4%-a (n=604) szerint ez fontos. A válaszadók több mint fele nagyon fontos tényezőnek tartotta a vadhús hazai eredetét. A felmérésünk azt mutatja, hogy a vadhús hazai eredete sok fogyasztó számára fontos tényező, különösen az idősebb (40-59 évesek) fogyasztók számára. Vizsgálatunkban a vidéki lakosok (63,7%) nagyobb valószínűséggel tulajdonítottak nagy jelentőséget a vadhús magyar eredetének, mint a városi (Budapest 55,7%; más város 51,7%) fogyasztók. Ez összhangban lehet azzal, hogy a vidéken élők szorosabb kapcsolatban vannak a természettel és a környezetvédelmet fontosnak tartják.

2.7. Vadhús vásárlás gyakorisága ételkészítési céllal

A válaszadók (n=1002) 73,2%-a egyáltalán nem vásárolt vadhúst ételkészítés céljából, és csak 8,6%-uk szerzett be évente ötször vagy többször.

A naponta (50,8%) vagy hetente többször (39,1%) vásárló válaszadók szignifikánsan nagyobb ($p < 0,01$) valószínűséggel vásároltak vadhúst ételkészítési céllal, mint azok, akik havonta csak néhányszor (32,8%), ritkábban (32,3%) vagy gyakorlatilag soha (16,7%) nem vásároltak élelmiszert.

3. Az értekezés új tudományos eredményei

1. Az átlagos évenkénti vadhúsfogyasztási mennyiség 2,6 kg/fő, ami a teljes húsfogyasztás kevesebb mint 4%-a.

2. A válaszadók több, mint fele már evett gímszarvas (74,3%), vaddisznó (67,0%), őz (63,0%) és fácánhúst (57,7%).

3. A magyarországi fogyasztók közel fele (48,6%-a) nem vásárol vadhúst, és közöttük szignifikánsan ($p < 0,0001$) több a nő (55,8%). A Budapesten lakók közül szignifikánsan ($p < 0,05$) többen nem vásárolnak vadhúst (55,6%), mint a Magyarország többi településén élők (41,7-47,0%).

4. A társ-, illetve haszonállatokat tartó magyarországi fogyasztók szignifikánsan ($p < 0,0001$) több vadhúst kapnak ajándékba, vagy maguk is vadásznak, mint akik nem tartanak semmilyen állatot.

5. A naponta élelmiszert vásárló magyarországi fogyasztók ritkábban vásárolnak vadhúst, de szignifikánsan ($p < 0,05$) nagyobb arányban vásárolnak vadból készült fagyasztott készételeket (2,1%), mint a ritkábban vásárlók.

6. Közvetlenül a vadászoktól, illetve húsboltból szignifikánsan ($p < 0,01$, illetve $p < 0,0001$) több férfi szerez be vadhúst (25,2%), a nőkhöz képest (21,4%). A nagyobb jövedelemmel rendelkező magyarországi fogyasztók közül szignifikánsan ($p < 0,01$) többen vadásznak, vagy kapnak vadhúst a vadászoktól (28%).

7. A válaszadók közel kétharmada (63,4%) szerint fontos a vadhús hazai eredete, különösen a 40–59 év közötti korcsoportnak, a férfiaknak, a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőknek, illetve a környezetvédelmet fontosnak tartó fogyasztóknak.

4. Az értekezés témájához kapcsolódó publikációk

4.1. A disszertáció alapjául szolgáló lektorált, impakt faktoral bíró tudományos folyóirat publikációk

Gyurcsó A., Kasza Gy., Szakos D., Máté M., Ózsvári L. (2025) Game meat purchasing frequency and influencing factors – Findings of a representative consumer study from Hungary. *Acta Alimentaria Hungarica* 54(4): 671-684. <https://doi.org/10.1556/066.2025.00190>

Kasza Gy., **Gyurcsó A.**, Lámfalusy T., Szakos D., Ózsvári L. (2025) Game meat consumption – Frequency, quantity, preferences of venison and consumer clusters in Hungary. *Heliyon* (under review)

Zorkóczy O., **Gyurcsó A.**, Ózsvári L., Lehotzky P., Ravindranathan S., Zenke P. (2025) Development of a Loop-Mediated Amplification Technique for Sex Detection in Cervidae Species. *Mammalian Biology* (2025) 105:113-121 <https://doi.org/10.1007/s42991-024-00457-9>

Gyurcsó A., Kasza Gy., Ózsvári L. (2023) Az illegális vadászat elleni jogi szabályozás és a vadvédelem története Magyarországon – Irodalmi áttekintés

esettanulmányokkal. *Magyar Állatorvosok Lapja* 145(5):297-308.

Gyurcsó A., Kasza Gy., Ózsvári L. (2022) A vadhús közfogyasztásának története és élelmiszerlánc-biztonsági előírásai Magyarországon – Irodalmi áttekintés. *Magyar Állatorvosok Lapja* 144: 623-639.

Battay M., Lehotzky P., **Gyurcsó A.**, Bleier N., Csirke L., Illés B., Ózsvári L. (2020) Kárcsökkentési lehetőségek az afrikai sertéspestis elleni védekezésben, *Magyar Állatorvosok Lapja* 142(6): 377-384.

Lehel J., Laczay P., **Gyurcsó A.**, Jánoska F., Majoros Sz., Lányi K., Marosán M. (2016) Toxic heavy metals in the muscle of roe deer (*Capreolus capreolus*) – food toxicological significance. *Environmental Science and Pollution* 23:4465-4472. <https://doi.org/10.1007/s11356-015-5658-1>

4.2. A disszertáció alapjául szolgáló lektorált, impakt faktoral nem bír tudományos folyóiratban publikációk

Gyurcsó A. (2021) Az orvvadász nem vadász, hanem bűnöző. *Nimród Vadászújság online 2021. 11. 14.*
<https://nimrod.hu/hirek/azorvvadasz>

Gyurcsó A. (2021) A nyomon követhetőség, valamint az élelmiszerlánc-biztonsági feltételek biztosítása a közfogyasztásra szánt elejtett vadnál (tárolás vadbegyűjtő helyen, szállítás) Magyar Vadgazdálkodók Egyesületének országos tájékoztató kiadványa

4.3. A disszertáció alapjául szolgáló konferencia kiadványokban megjelent publikációk

Gyurcsó A.: A vadbegyűjtő helyek létesítésének és üzemeltetésének feltételei Magyarországon a jogszabályváltozás tükrében. A hazai vadegészségügy és vadgazdálkodás aktuális kérdései konferencia – *Konferenciakiadvány (2025)* ISBN 978-963-7149-49-8., online kiadvány ISBN 978-963-7149-50-4. és előadás Budapest, Magyarország Állatorvostudományi Egyetem 2025. április 3.

Gyurcsó A., Kasza Gy., Ózsvári L.: Az orvvadászat elleni jogi szabályozás és a vadvédelem története hazánkban A hazai vadegészségügy és vadgazdálkodás aktuális

kérdései konferencia Budapest, Magyarország
Állatorvostudományi Egyetem 2023. március 30.

4.4. *Egyéb tudományos közlemények*

Farkas, R. & **Gyurcsó A.** (2006) Mit tudunk a kutyák fülét támadó legyekről? Magyar Állatorvosok Lapja 128:222-226.

Farkas, R., **Gyurcsó, A.**, Börzsönyi L. (2003) Fly larvicidae activity in the faeces of cattle and pigs treated with endectocide products. Medical and Veterinary Entomology 17: 301-306.